

Niezwykły artefakt z czasów Powstania Warszawskiego w zbiorach Muzeum AK

2024-08-01

Autor: WikipediaMuzeum Armii Krajowej w Krakowie

W przeddzień 80. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego Muzeum AK w Krakowie zaprezentowało wyjątkowy artefakt związany z powstańczym zrywem stolicy. To wiersz wyryty w skale w Małopolskiej Skawicy.

Na stokach góry Polica w Paśmie Babiogórskim, w miejscowości Skawica koło Zawoi, w miejscu zwanym Pod Mrażnicą, znajduje się pochyła płyta

skalna, na której wyryto wiersz poświęcony powstaniu warszawskiemu. Brzmi on następująco: „1944 Warszawo! Ruszył na cię wał pancerny / Runął deszcz ognistych bomb / Dzieci twoje, naród wierny / Bronił ciebie zęb za zęb”.

Wiersz wykuty został w 1947 r. (o czym świadczy adnotacja: „oprac. 1947 r.”), a jego autorem był 16-letni wówczas Józef Pacyga (1931–1989) ze Skawicy.

- Kiedy udało mi się znaleźć ten napis, oniemiałem. Wtedy tematem postanowiłem zainteresować dyrekcję muzeum – mówi Marek Bik z Muzeum AK. W czerwcu płyta skalna została oczyszczona i poddana wstępnej konserwacji.

Dzieło przez prawie osiem dekad spoczywało w zapomnieniu, a wiedzieli o nim nieliczni. Teraz, dzięki staraniom Muzeum AK zostanie przywrócone społecznej pamięci i odzyska należne mu miejsce.

- Zastanawialiśmy się, co skłoniło młodego chłopca, żeby pisać takie właśnie teksty. Wydaje się, że te napisy wykonane przez Józefa Pacygę były efektem patriotycznego wychowania, jakie otrzymał w miejscowej szkole powszechnej w Skawicy. Uczniowie tam uczący się rzeczywiście otrzymywali patriotyczne wychowanie – wskazuje Paweł Stachnik. Zaznaczył jednocześnie, że poszukiwania odpowiedzi na to pytanie doprowadziły badaczy do historii związanej z wizytą Marii Konopnickiej w Skawicy w 1908 roku.

Podczas prezentacji fotografii skały w Muzeum AK obecna była rodzina autora wiersza. Jego syn Krzysztof Pacyga opowiedział, że ojciec pokazał mu wiersz na skale już w dzieciństwie. - Przez większość życia nie zgadzał się z otaczającą go rzeczywistością, ale zamykał to w sobie. Miał własny świat – pasję fotograficzną – wspominał ojca w Muzeum AK Pacyga.

- Dopiero podczas spotkań rodzinnych, zwłaszcza z braćmi, których miał czterech, otwierał się i w spokojny sposób mówił, co mu się nie podoba w pracy, a zwłaszcza w kraju. Potrafił to przedstawić w uwarunkowaniach

historycznych i politycznych. Dominująca w tych wywodach była jakaś magiczna jego więź z pojęciem Polska. Była dla niego czymś bardzo ważnym. Mówił o niej jak o najbliższej i jednocześnie najważniejszej osobie w rodzinie – dodał.

Muzeum wskazuje, że pierwsze napisy Józefa Pacygi utrwalone na okolicznych skałach pochodzą z 1943 roku, kiedy miał on 12 lat. Z tego czasu pochodzi wyryta szubienica ze swastyką.

Prezentacja wiersza jest częścią obchodów 80. rocznicy Powstania Warszawskiego w Muzeum Armii Krajowej. Placówka przygotowała także szereg wydarzeń związanych z rocznicą powstańczego zrywu, szczegółowe informacje można znaleźć na stronie [instytucji](#).

Źródło: krakow.pl

<https://www.radioplus.pl/kosciol/niezwykly-artefakt-z-powstania-warszawskiego-w-zbiorach-muzeum-ak-aa-4mZj-PsWW-PAga.html>